

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
CONSUELO-PILAR SCERRI HERRERA**

Seduta ta' I-10 ta' Ottubru, 2012

Avviz Numru. 464/2010

**Atlas Insurance PCC Limited (C5601) f'isimha propju
u kif
surrogata fid-drittijiet tal-assigurata tagħha Marion
Mercieca
u I-istess Marion Mercieca**

vs

**Awtorita' għat-Trasport f' Malta u Schembri
Infrastructures Limited**

Il-Qorti,

Rat ir-rikors tar-rikorrenti ipprezentat fir-Registru ta' din il-Qorti nhar it-tnejn (2) ta' Novembru 2010, fejn talbu lil din il-Qorti tikkundanna lill-konvenuti jhallsu s-somma ta' erbat elef, tmien mijha u hamsa u disghin Ewro u hamsa u disghin centezmu (€4,895.95), rappresentanti danni u spejjeż imħalla mis-socjeta' attrici b'rizzlat tal-polza ta'

Kopja Informali ta' Sentenza

assikurazzjoni f'isem Marion Mercieca, in konnessjoni mad-danni kkagunati fil-proprietà ta' Marion Mercieca, gewwa Flat 1, 85, Birkirkara Hill, San Giljan fl-ewwel (1) ta' Ottubru 2008.

Bl-imghax mill-wiehed u ghoxrin (21) ta' Marzu 2009 u bl-ispejjez kollha, inkluzi dawk tal-ittra ufficjali tas-sittax (16) ta' Settembru 2010, kontra l-konvenuti, jew min minnhom, li huma ngunti ghas-subizzjoni tagħhom.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta Awtorita' għat-Trasport f'Malta pprezentata minnha fl-ewwel (1) ta' Dicembru, 2010 fejn eccepixxiet bir-rispett:

"Illi l-Awtorita' konvenuta tirrespingi l-allegazzjonijiet u l-pretenzjonijiet migħuba kontriha bhala kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt u dana għas-segwenti ragunijiet:

Illi in linja preliminari l-Awtorita' konvenuta m'għandha ebda locus standi f'din il-kawza u dana stante li l-kuntrattur intimat li kien gie mqabbar mill-istess Awtorita' sabiex isiru xogħolijiet gewwa Triq Albert Mayr, intrabat bil-kundizzjonijiet stipulati fil-kuntratt magħruf bhala 'Period Contract for Road Works'. Għaldaqstant, dana l-kuntratt holoq relazzjoni guridiku bejn l-istess kuntrattur u t-terz li qed jaġi li sarulu danni fil-proprietà tieghu. Għalhekk l-Awtorita' konvenuta għandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju bl-ispejjez kontra l-atturi.

Illi mingħajr pregudizzju għas-suespost u wkoll in linja preliminari, l-Awtorita' konvenuta mhix il-legittimu kuntradittur u dana peress illi kien jinkombi fuq il-kuntrattur intimat li jaqdi d-dmirijiet kuntrattwali tieghu u li jiehu l-prekawżjonijiet kollha necessarji sabiex terzi persuni ma jgarrbux ebda danni. Għalhekk l-Awtorita' konvenuta għandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju bl-ispejjez kontra l-atturi.

Illi sussidjarjament u mingħajr pregudizzju għas-suespost, id-danni u l-hsara allegatament sofferti ma grawx minħabba xi ghemil jew nuqqas ta' l-Awtorita' mittenti izda għaw bħala rizultat ta' kaz fortwitu jew forza magguri.

Illi inoltre u minghajr pregudizzju ghas-suespost, sfortunatament din hija kwistjoni ta' casus.

Illi inoltre u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-Awtorita' konvenuta diga' infurmat lill-atturi bil-posizzjoni tagħha f'din il-kwistjoni u għalhekk l-atturi għandhom ibagħtu l-ispejjez kollha relattivi.

Illi inoltre u minghajr pregudizzju għas-suespost id-danni pretizi huma eccessivi u jehtieg li jigu ppruvati.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjez kontra l-atturi, inkluzi l-ispejjez koncernanti r-risposta ta' l-Awtorita' konvenuta ghall-ittra ufficjali ta' l-atturi datata 1 ta' Ottubru 2010 u notifikata lilhom fis-6 ta' Ottubru 2010.”

Rat ir-risposta tas-socjeta' konvenuta Schembri Infrastructures Limited ipprezentata fir-Registru ta' din il-Qorti nhar is-26 ta' Novembru 2010 fejn eccepier:

'Illi fil-konfront tagħha d-domandi attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra tagħhom stante illi l-incident mertu ta' din il-kawza, la l-eccipjenti u lanqas ufficjali u impjegati tagħha ma kellha ebda htija.

Salv kull eccezzjoni ulterjuri.'

Rat illi **Bernard Farrugia** xehed fid-dsatax (19) ta' Jannar 2011 u kkonferma li huwa jahdem mas-socjeta' Resolt Consulting Ltd. Huwa qal li kien gie mqabba mis-socjeta' attrici nhar l-ewwel (1) ta' Ottubru 2008 sabiex jara c-cirkostanzi tad-danni li soffriet Marion Mercieca li toqghod 85, Flat 1, Birkirkara Hill, St. Julians, u fil-fatt qal li kien għamel xi erbgha (4) spezzjonijiet. Ikkonferma illi l-appartament ta' Mrs. Mercieca kien imtela' bl-ilma u bit-tajn u qal li dak inhar kien hemm maltempata.

Kopja Informali ta' Sentenza

Ix-xhud spjega li fuq wara ta' l-appartament ta' Mrs. Mercieca hemm sqaq u go dan l-isqaq kien qed isiru xi xogholijiet liema xogholijiet kienu gew imqabbdin mis-socjeta' konvenuta l-Awtorita' tat-Transport Malta. It-triq ta' wara dawn l-appartamenti kienet maqlugha u ghalhekk l-ilma tax-xita ma kellux fejn imur u bhala rizultat dahal gol-proprieta' tas-sinjura Mercieca. Huwa esebixxa r-rapport tieghu flimkien ma' serie ta' dokumenti li gew mmarkati minn Dok. BF 1 sa Dok. BF 14 rispettivament, kif ukoll sett iehor li gew immarkati Dok. AM 1 sa Dok. AM 9.

Huwa spjega illi Dokument AM 3 huwa r-rapport tieghu preliminari waqt li Dokument AM 4 huwa r-rapport finali tieghu. Zied li ghall-ewwel spezzjoni li kien ghamel, ma kellux fidejh l-istimi relattivi, kien ikkonkluda illi l-hsarat kienu jammontaw ghal sitt elef (6,000) Ewro. Pero' in segwitu kien talab lis-sinjura Mercieca sabiex tipprezenta l-*claim* u ggib stimi relattivi. Ikkonferma li l-*claim* tagħha kien jammonta għal tmint elef, erba' mijja, hamsa u sebghin Ewro u wieħed u hamsin centezmu (€8,475.51) u din it-talba kienet sostnuta bid-dokumenti esebiti fl-atti markati bhala Dokument BF 2 sa Dokument BF 14 rispettivament.

Ix-xhud sostna illi kien hemm diskussionijiet mas-sinjura Mercieca, u huwa vverifika l-ircevuti li gie moghti. Sussegwentement huwa rranga l-*claim* tieghu skont il-kondizzjonijiet tal-polza li kellha l-istess Sinjura Mercieca u waslu f'settlement f'somma ta' erbat elef, erba' mijja u tmintax-il Ewro u wieħed u hamsin centezmu (€4,418.51). Dan ghaliex kien hemm certu affarijiet illi s-sinjura Mercieca riedet għid mill-bidu u huma fil-fatt biddluhomlha flok ma tawha kumpens. Dan ghaliex jekk kien hemm xi affarijiet li kellhom ftit hsara, is-sinjura Mercieca qablet li zzomm dawn l-oggetti u nghatħat kumpens għall-hsara li sofriet. Is-somma finali li fteħmu dwarha kienet giet offruta lilha minnu u dina kienet giet accettata. Dwar dan hemm referenza għaliex fid-Dokument AM 4. Ikkonferma li Dokument AM 6 huwa l-kont mahrug minnu tas-servizz li huwa ta' u li sussegwentement kien thallas mis-socjeta'

attrici kif jirrizulta mill-ircevuta esebita u mmarkata bhala Dokument AM 7.

In kontro-ezami mistoqsi kif sar jaf illi x-xogholijiet li kienu qed isiru fis-sqaq ta' wara kienu qed isiru effettivament mill-Awtorita' ta' Trasport Malta, qal li huwa staqsa lil Mrs Mercieca u sussegwentement kien anke indaga mal-MEPA, u sab il-permess relativ ghax-xogholijiet li kienu qeghdin isiru u kkonkluda dak li kkonkluda. Huwa kien tkellem ma' xi dirigenti tal-Malta Transport Authority. Il-permess huwa rah, kien anke tkellem mal-perit Conti ghan-nom tal-Malta Transport Authority u għandu wkoll xi dokumentazzjoni mogħtija lilu mill-ADT. Huwa esebixxa dokumentazzjoni li rċieva mil-ADT liema dokumentazzjoni giet mmarkata bhala Dokument Z.

Ix-xhud zied jghid li ikkonkluda illi l-hsarat kienu kkagunati minhabba xogholijiet li kienu qed isiru ghaliex kienet kwistjoni vizibbli u hass li kien kompetenti li jagħmel dan il-gudizzju. Ikkonferma illi huwa ilu jahdem dan ix-xogħol għal diversi snin ma' diversi kumpaniji. Qal li ha diversi ritratti ta' dak li kien ra fl-ispezzjoni tieghu. Ikkonkluda illi l-hsara saret peress li t-triq ta' wara damet hafna mikxufa u kien hemm perkolazzjoni ta' l-ilma minn hemm.

Rat illi **Bernard Farrugia** rega' xehed fid-disgha (9) ta' Marzu 2011 fejn għamel referenza għas-seduta tas-sittax (16) ta' Jannar 2011 fejn kien iprometta li jesebixxi numru ta' ritratti li gew meħuda minnu dakinhar li huwa għamel l-ispezzjoni fuq il-post in kwistjoni. Huwa esebixxa kopja ta' dawn ir-ritratti liema ritratti gew immarkati komplessivament bhala Dokument Z.

Alan Micallef, prodott mis-socjeta' attrici, xehed fid-19 ta' Jannar 2011 u stqarr li huwa jokkupa l-kariga ta' Claims Executive mas-socjeta' attrici. Huwa gie muri sett dokumenti esebiti f'dawn l-atti mmarkati bhala Dokument BF 1 sa Dokument BF 14 kif ukoll Dokument AM 1 sa Dokument AM 9 u kkonferma li dawn jirriflettu l-*claim file* li għandhom. Dawn jikkonsistu bazikament fil-*claim form* relativ tal-klient, ir-rapport li għandu Nazzju Farrugia, il-*loss adjuster* li nnominaw f'dan il-kaz kif ukoll ir-rapport

preliminari Dokument AM 3 u dak finali Dokument AM 4. *Id-discharge subrogation* iffirmata mill-klijenta, il-hlas li sar lil klijent gie mmarkat bhala Dokument AM 5, il-kont mibghut lilhom immarkat bhala Dokument AM 6 u l-ircevuta relattiva tal-hlas li sar bhala AM 7. Hemm ukoll kopji ta' pagamenti li saru kemm lill-klijenta kif ukoll lil Brian Farrugia. Esebit kien hemm ukoll kopja tal-polza, tax-schedule li l-klijenta kellha magħhom dakinhār ta' l-incident, meta gew sofferti l-losses.

Rat illi **Marion Mercieca** xehdet nhar id-9 ta' Marzu 2011 u kkonfermat li hija toqghod fi Flat 1, numru 85, Birkirkara Hill, St. Julians u li għandha polza tas-sigurta' mas-socjeta' attrici. Hija qalet li kienet għamlet *claim* mas-socjeta' attrici wara li kien għamel hafna maltemp Malta u meta kienet qamet ghax-xogħol normali fil-ghodu sabet ddar mgharrqa kollha bl-ilma bit-tajn. Naturalment meta rat hekk cemplet lis-socjeta' Atlas Insurance biex tħidilhom dak li kienet sabet u huma bagħtu rappresentant tagħhom biex jaraw is-sitwazzjoni kif kienet. Murija d-dokument Z konsistenti f'numru ta' ritratti tikkonferma li dawk huma ritratti tad-dar tagħha u murija d-dokument immarkat Dokument AM 5 a fol 40 tal-process tenniet li dak huwa d-dokument li ffirmat meta ghaddiet id-drittijiet tagħha lis-socjeta' attrici u fuq dan id-dokument għarfet il-firma tagħha. Murija xi ritratti ohra li jinsabu a fol. 37 et seq. tal-process, hi kkonfermat li dawk huma ritratti li jirreferu ghall-incident in kwistjoni wkoll. Spjegat ukoll li d-Dokumenti BF 1 sa BF 14 esebiti f'dawn l-atti a fol. 15 sa 30 huma l-*claim form* u l-*invoices* li hija ghaddiet lill-istess socjeta' attrici.

II-Perit Antoinette Conti xehdet nhar it-12 ta' April 2011 fejn ddikjarat li hi tokkupa l-kariga ta' Assistant Manager mal-Awtorita' tat-Trasport Malta. Hija kkonfermat li taf xi haga dwar Triq Albert Mayr. Din kienet tifforma parti minn *period contract for road works* flimkien ma' numru ta' toroq ohra fl-istess inhawi. Qalet li dawn kienu jiffurmaw parti minn kuntratt li Transport Malta ma' Schembri Infrastructures. Ikkonfermat li kien hemm kuntratt kif ukoll il-permessi relattivi biex isiru x-xogħolijiet in kwistjoni. Hija promettiet li tesebixxi kopja ta' dan il-kuntratt fis-seduta li

kien imiss dwar ir-relazzjonijiet tal-Awtorita' tat-Trasport Malta ma' Schembri Infrastructures Limited.

Rat illi **I-Perit Antoinette Conti** regghet xehdet nhar il-hamsa (5) ta' Mejju 2011 fejn esebiet il-kuntratt dwar ir-relazzjoni tal-Awtorita' għat-Trasport f'Malta ma' Schembri Infrastructures Ltd. Dan id-dokument gie mmarkat mill-Qorti bhala Dokument ADT. Mistoqsija jekk qattx tkellmet ma' Marion Mercieca dwar din il-kwistjoni, hija wiegħbet li qatt ma tkellmet magħha. Ix-xhud kienet *project manager* inkarigata mix-xogħol li kien qed isir fi Triq Albert Mayr. Meta giet mistoqsija mill-Qorti jekk kienx hemm xi claims ohrajn dwar il-hsarat, hija qalet li le ma kienx hemm. L-Awtorita' kienet saret taf dwar il-claims tal-insurance fit-tlieta (3) ta' Novembru 2008 meta rceviet ittra mingħand l-Atlas. Mistoqsija jekk kienux infurmaw lill-kuntrattur in-kwistjoni Schembri Infrastructures Ltd., hija wiegħbet illi iva hekk kienu għamlu. Ix-xogħol qalet li kellu jibda fl-ewwel (1) ta' Ottubru tas-sena elfejn u sebħga (2007). Dan kellu jitlesta fi zmien tħażżeġ il-għadha. Dan nonostante, Triq Mayr tħallix f'Ottubru ta' l-elfejn u tmienja (2008).

Hija qalet ukoll li f'dan il-kuntratt irrizulta li Triq Mayr kienet wahda minn erba' toroq ohra. Hija sostniet li l-kuntrattur kien beda bit-toroq 'l ohra u ma kienx għadu għamel Triq Mayr. Fil-fatt kienu kitbu diversi drabi lill-kuntrattur biex isaqsuh għalfejn effettivament ma kienx għadu għamel Triq Mayr u kienu sahansitra nfurmawh illi jekk ma kienx ser ilesti fiz-zmien mogħti lili, kienu ser jehlu l-penali msemmija fil-kuntratt. Peress li hawn din il-kawza pendent, huma waqqfu l-pagamenti lill-kuntrattur u għalhekk il-penali lanqas ma gie affettwat. Il-Perit Conti esebiet kopja tal-emails li huma bagħtu lill-kuntrattur relatati max-xogħol li kellu jsir dwar Triq Mayr u dawn gew immarkati komplissivament bhala Dokument ADT 1. Hemm ukoll il-korrispondenza mibghuta lilhom mill-istess kuntrattur. Huma bhala Transport Malta, m'għandhomx bzonn permessi mill-MEPA meta jsiru x-xogħolijiet fit-toroq residenzjali. Jinħareg biss permess mill-Malta Transport bhal ma hu f'dan il-kaz. Ix-xhud taf li meta bdew ix-xogħolijiet, marret il-MEPA u għamlet enforcement. Qalet li kien hemm proposti fil-pjanti illi kellu jinbena' xi

tarag f'nofs ta' triq u Transport Malta indunat waqt li kienet qed tagħmel xogħolijiet fit-triq illi kien hemm persuna li kellha permess tiftah garaxx għal din l-istess triq, propju fejn kellu jigi nstallat it-tarag. L-enforcement kienet harget fil-konfront ta' Transport Malta ghax ma kinux qegħdin jagħmlu tarag skond l-iskizz. Huma wiegbu għal dan l-enforcement tal-MEPA u minn dak inhar ma semaw xejn aktar mill-MEPA. Hija kkonfermat li sal-lum il-gurnata t-tarag mhux qiegħed hemmhekk.

Mistoqsija jekk l-enforcement għadux in vigore, hija wiegħbet illi le, ma tahsibx. Hija fil-fehma tagħha, l-enforcement mill-MEPA hareg għalxejn. Esebiet kopja tal-enforcement li giet mmarkata mill-Qorti bhala Dokument ADT 2 mad-dokumenti relativa għal dan l-enforcement. It-triq in kwistjoni kienet wahda formata u kellha wicc tal-konkrit u li kienet b'wiccha għan-nizla. It-triq kellha slope qawwija hafna. Qalet li huma zammew l-istess livelli li kien hemm qabel pero' għamlu wicc gdid tal-konkrit. Hija xtaqet tghid li din it-triq Albert Mayr taqa' biss taht ir-responsabilita' tal-kunsill lokali.

In kontro ezami ix-xhud qalet li l-enforcement in kwistjoni hareg fit-18 ta' Settembru elfejn u tmienja (2008). Mistoqsija jekk effettivament dan l-enforcement giex revokat, hija qalet li ma tafx ezattament kif tħadem il-MEPA fil-kaz ta' enforcement. Skond il-current enforcement status mahrug mill-website tal-planning, hija qalet li kien hemm miktub illi l-s-sid ... *structure removed by owner*. Hija feħmet illi allura ma baqax skop għal dan l-enforcement. Mistoqsi min hu s-sid, qalet li ma tafx u ma tistax tħid lanqas meta s-sid għamel dak li gie mitlub minnu. Mistoqsija jekk huma tkellmux ma' xi rappresentant tal-MEPA, hija qalet li effettivament iva, hija personalment kienet tkellmet on site ma' Suzanne Sammut għan-nom tad-Direttorat tal-Ippjanar, lejliet qabel ma kien hareg l-enforcement in kwistjoni jekk mhix sejra zball. Ix-xhud qalet li bagħtet ir-risposta tagħha permezz ta' l-ittra esebita f'dawn l-atti datata sitta (6) ta' Ottubru elfejn u tmienja (2008). Hija sostniet li qatt ma rat notice ta' dan l-infurzar.

Giet mistoqsija min hu responsabqli ghal permessi, hija qalet li skond il-kuntratt huwa l-kuntrattur. Pero' dwar responsabilita' mal-MEPA huwa Transport Malta responsabqli. Bhala procedura, meta jkun hemm bzonn permessi mill-MEPA, tkun l-istess Awtorita' li tapplika ghaliha. F'dan il-kaz ma kienx hemm bzonn permessi mill-MEPA u allura ma saret l-ebda applikazzjoni ghal dan il-ghan.

Ix-xhud giet mistoqsija wkoll jekk hija kinitx marret fuq il-post qabel ma' effettivament bdew ix-xogholijiet, hija qalet li iva, kienet marret. Naturalment anke waqt li kien qed isir ix-xogholijiet. Jekk hi ma kinitx tmur kuljum, kien ikun hemm ufficial tekniku min-naha tal-awtorita'. Hija kkonfermat li piu' o meno kienet tmur darbejn fil-gimgha waqt li kienu qeghdin isiru x-xogholijiet. Xtaqet tghid li waqt li kienet tmur fuq is-sit in kwistjoni, hija ma ndunatx li kien hemm xi hsarat li kienu qed jigu kkawzati minn terzi. Ix-xogholijiet fi Triq Mayer bdew f'Settembru ta' l-elfejn u tmienja (2008). Ezattament meta spiccau ma setghetx tghid, pero' taf li kien xi jum f'Ottubru tal-elfejn u tmienja (2008) u cioe' fl-ahhar tax-xahar. Meta bdew ezattament setghet tivverifika mill-file. Hija qalet ukoll li s-sistema generali hija hekk, fis-sens ta' ligi: illi jekk ikun hemm triq li għadha mhix mibnija, dment li ma tkunx mibnija bil-livelli kif suppost, ghalkemm l-owners ikunu ffurmaw l-istess triq, din tkun responsabbilta' ta' Transport Malta u għalhekk f'dan il-kaz kien Transport Malta li kienet tibni t-triq ghax kien hemm bzonn ta' livelli. Il-Perit qalet li t-triq kienet iffurmata izda mhux mibnija. Qabel ma' bdew ix-xogholijiet in kwistjoni, kien hemm konkrit. Asfalt qalet li ma kienx hemm. Ikkonfermat li għad ma hemmx asfalt ghax in-nizla hija wieqfa hafna u ma setghetx tinhadem bl-asfalt. Waqt il-kostruzzjoni, ir-responsabbilta' tal-formulazzjoni tat-triq kienet tat-Transport Malta. Hija riedet tfisser waqt il-kostruzzjoni li kienet qed issir mill-kuntrattur imqabbar mill-istess Transport Malta skond il-ftehim esebit u mmarkat bhala Dokument ADT. Ix-xogholijiet li kienu qed isiru li kienu responsabbilta' tat-Transport Malta saru fuq il-kuntrattur skont l-istess ftiehim.

Rat illi **I-Perit Antoinette Conti** xehdet nhar it-tnejn u ghoxrin (22) ta' Gunju, 2011 fejn ikkonfermat li skond ir-records tagħha, ix-xogħolijiet spicċaw fl-ahħar ta' Ottubru ta' l-istess sena 2008.

Rat illi **I-Perit David Vassallo** xehed nhar il-hamsa (5) ta' Mejju, 2011 u qal li jokkupa l-kariga ta' manager ma' Transport Malta. Huwa kien responsabbi ghax-xogħolijiet li kien qed isiru fit-toroq residenzjali u Triq Albert Mayr kienet wahda minnhom. Qal li għalhekk il-Perit Conti taqa' taht l-amministrazzjoni tieghu. Huwa kkonferma illi dwar ix-xogħolijiet li saru in konnessjoni ta' Triq Mayr, huma kellhom kuntratt magħruf bhala *period contract*. Dina l-*period contract for road works* sar mas-socjeta' Schembri Infrastructures Ltd.

Ix-xhud xtaq jghid li huma kienew gew imwaqqfa mix-xogħolijiet li kien qed isiru fit-toroq residenzjali u Triq Albert Mayr kienet wahda minnhom. Qal li għalhekk il-Perit Conti taqa' taht l-amministrazzjoni tieghu. Huwa kkonferma illi dwar ix-xogħolijiet li saru in konnessjoni ta' Triq Mayr, huma kellhom kuntratt magħruf bhala *period contract*. Dina l-*period contract for road works* sar mas-socjeta' Schembri Infrastructures Ltd.

Il-Perit Vassallo qal li l-obbligi kollha naxxenti mill-kuntratt esebit u mmarkat bhala Dokument ADT, jagħju lill-kuntrattur. Fosthom li kelli jagħmel insurance sabiex kwalunkwe diffikulta li jiltaqa' magħha, jwiegeb għaliha hu. Xtaq jghid ukoll li nonostante li mhux xogħlu, huwa kien mar darba *on site* wara li nqalghet il-kwistjoni prezenti. Huwa kien tkellem mal-MEPA sabiex jipprova jikkonvencihom sabiex ihalluhom ikomplu bix-xogħol. Huwa ma eskludiekk li effettivament kelli xi kuntratt ma' Marion Mercieca. Pero' qal li llum il-gurnata ma jiftakarx

jekk kellux jew le. Huwa qal li ma ghamilx spezzjoni personali fil-fond ta' Marion Mercieca.

In kontro-ezami x-xhud qal li meta harget *I-enforcement notice* tal-MEPA, ix-xogholijiet kienu fi stat ta' fazi fejn kienu qed isiru s-civil works u cioe' I-formation u jghaddi servizzi tat-triq, mhux I-asfaltar. B'hekk hu ried ifisser li t-triq kienet miftuha u kienet qisha ta' construction site. Huwa jaf li I-enforcement harget fit-tmintax (18) ta' Settembru elfejn u tmienja (2008) pero' kemm kien ilu li beda x-xoghol in kwistjoni ma setghax iwiegeb su due piedi. Pero' qal li qed jitkellem fuq kwistjoni ta' gimghat. Qal li jekk jivverifika mill-file, jirrizultalu d-dati bl-ezatt.

Gie mistoqsi jekk hadux rimedji dwar ix-xogholijiet li kienu diga' bdew meta harget I-enforcement qal li ma kinitx responsabilita' tieghu izda tal-kuntrattur. Qal li ma kellhomx ghafejn jiehdu kwistjonijiet rimedjarji ghax kienet responsabilita' tal-kuntrattur li jiehu rimedji. Dan ghax ix-xogholijiet dejjem isiru fix-xhur tax-xitwa u mhux f'dan il-kaz biss. Mistoqsi wkoll jekk jafx jekk il-kuntrattur ghamilx xi kwistjonijiet rimedjarji minn meta rcieva I-enforcement notice, hu qal li ma jafx. Mistoqsi mill-Qorti jekk infurmawx lill-kuntrattur dwar din I-enforcement, huwa qal li effettivamente infurmawh. Qal ukoll li fuq dan il-kuntratt kellhom problemi mal-kuntrattur pero' ma kienx jaf jekk kienux limitati għat-triq in kwistjoni. Fost il-problemi kien hemm anke dak ta' dewmien. Qal li I-esekuzzjoni tal-kuntratt kollu, tal-hames toroq, fis-sens illi kellhom isiru I-hames toroq fiz-zmien stipulat fl-istess kuntratt. Fil-fatt qal li I-kuntrattur waqa' lura fis-schedule. Mistoqsi jekk harix xi polza ta' sigurta' f'din il-kwistjoni, hu qal il-bord trid toħrog insurance policy biex toħrog il-permess ghax-xogħol. Huwa ma hax hsieb il-kuntratt u allura ma jafx ezattament x'kienet il-polza. Hu ra I-kuntratt esebit fl-atti u qal li effettivamente kien hemm *public liability policy* mal-Elmo Insurance.

Rat illi **I-Perit David Vassallo** rega' xehed in kontro-ezami nhar it-tnejn u ghoxrin (22) ta' Gunju, 2011 fejn esebixxa tliet (3) dokumenti. L-ewwel wieħed gie mmarkat bhala Dokument DV li huwa I-kuntratt ta' meta gie moghti I-

kuntratt kollu lil Schembri Brothers fl-erbgha (4) ta' Settembru elfejn u sebgha (2007). It-tieni dokument gie mmarkat bhala Dokument DV 1 u huwa Case Officer's Report li jindika meta effettivament beda x-xogħol u cioe' d-19 ta' Awwissu elfejn u tmienja (2008). It-tielet dokument gie mmarkat bhala Dokument DV 2 li juri meta tkejjel ix-xogħol lest, fil-hamsa (5) ta' Novembru tas-sena elfejn u tmienja (2008).

Rat in-nota ta' l-Awtorita' għat-Trasport f'Malta esebita nhar it-22 ta' Gunju 2001 li permezz tagħha esebita kopja ta' ittra rregistrata li ntbghatet lill-kuntrattur Schembri Infrastructures Ltd immarkata bhala Dok TM1 u ripostata' l-Awtorita' konvenuta ghall-ittra ufficjali ta' l-attur li giet immarkata bhala Dok TM2.

Rat illi **Edward Schembri** għan-nom u fl-interess tas-socjeta' konvenuta Schembri Infrastructures Limited xehed nhar it-tlieta w-ghoxrin (23) ta' Novembru 2011 u kkonferma li kien rebhu Tender mal-Awtorita' għat-Trasport f'Malta biex jibnu xi toroq. Fost it-toroq in kwistjoni kien hemm din mertu tal-kawza Triq Albert Mayr. Ix-xogħol kellu jinkludi t-tqegħid ta' mini tal-ilma u kellhom jghaddu xi servizzi, jagħmlu xi bankini, u jagħmlu t-tarmak tat-triq. Spjega li din hija *side street* bil-bini fuq iz-zewg nahat, izda bankini fuq naħħa wahda tat-triq biss hemm. Spjega li l-ewwel jghaddu s-servizzi mit-triq, u meta jlestu s-servizzi kollha, imbagħad jaqalghu wicc it-triq. Naturalment qal li biex tħaddi it-trinek trid thaffer il-kanali. Dan kollu sehh fix-xahar ta' Novembru u għamlet ix-xita normali u l-ilma dahal fil-kanali. Peress li t-triq hija magħmula minn materjal l-ilma ippenetra minn dan il-materjal. Sa fejn jaf hu ppenetra f'din id-dar biss, propjeta' ta' Mercieca. Id-djar pero' f'din it-triq kienu antiki u ma' xulxin, wahda ma' l-ohra.

Spjega li l-problema hi li taht il-livell tat-triq hemm il-propjeta' in kwestjoni. Id-dar fejn dahal l-ilma għandha zewg sulari, wahda mat-triq u l-ohra taht it-triq. Din id-dar għandha livell fuq diz livell. Huma bdew bix-xogħol bejn wieħed u iehor it-tielet gimġha ta' Ottubru tas-sena elfejn u tmienja (2008), u taw it-tarmak ta' din it-triq gimghatejn

qabel il-Milied tas-sena 2008. Huma għandhom ritratti tax-xogħol li kienu qed jagħmlu u pprometta li jesebihom fis-seduta li kien imiss, kif ukoll il-logging tax-xogħolijiet kif saru. It-triq per se' ma tarax li kien hemm bini taht il-livell tat-triq pero' jekk tmur round the corner tara. Għalhekk kienu jafu li kellha sular taht it-triq. Ix-xogħol kien qed isir fin-nofs tat-triq. Mistoqsi xi prekawzjonijiet hadu ghax-xita li segħtet nizlet, hu qal li prekawzjoni ghall-ilma tax-xita ma tistax tiehu u għalhekk ma hadux. Huwa minnu li una volta tikxef, l-ilma jidhol go fih u jinfirex.

Ikkunsidrat:

Illi f'din il-kawza is-socjeta' assikuratrici Atlas Insurance għan-nom tal-assikurata tagħha l-attrici Marion Mercieca qegħda tifitħex lis-socjetajiet konvenuti sabiex jigu kkundannati jagħmlu tajjeb għad-danni sofferti mill-attrici Mercieca fil-proprijeta' tagħha f'Birkirkara Hill, San Giljan fl-1 ta' Ottubru 2008 minhabba it-traskuragni fix-xogħol tagħhom.

Ma hux kontestat li s-socjeta' assikuratrici fil-fatt diga' kkumpensat lill-attrici Marion Mercieca għad-danni li sofriet skond is-survey report esebit fl-atti fl-ammont ta' erbat elef, erbgha mijha u tmintax-il Ewro u wieħed u hamsin centezmu (€4,418.51) (skond dok AM4). Ghalkemm is-socjeta' attrici halset ukoll is-somma ta' erbgha mijha u tnejn u għoxrin Ewro w erbgha w erbghin centezmu (€422.44) bhala *loss adjuster fees* waqt li l-attrici Marion Mercieca halset s-somma ta' hamsa u hamsin Ewro (€55) bhala excess għal claim tagħha.

Hawnhekk si tratta ta' culpa aquilina. Skond **I-Artikolu 1031** kull hadd iwiegeb għall-ħsara li tiġri bi ħtija tiegħu. **L-Artikolu 1032** jaġħti definizzjoni tal-ħtija u ciee' għandu jitqies "fi ħtija kull min fl-egħmil tiegħu ma jużax il-prudenza d-diliġenza u l-ħsieb ta' missier tajjeb tal-familja."

Isegwi li sabiex l-atturi jirnexxu f'din il-kawża ta' danni, huma għandhom jipprovaw li sofrew ħsara, bil-ħtija (kif imfissra fl-artikolu 1032) tal-konvenuti jew minn hom.

Fil-kaz in ezami jista' jinghad li d-danni li sofriet l-attrici Mercieca ma ġewx konestati u konsegwentement ippruvati pero' ma jirriżultax, min mill-konvenuti huwa responsabli sabiex jagħmel tajjeb għal dawn l-istess danni u għalhekk min hu responsabli.

Kif jinghad fis-sentenza mogħtija nhar it -28 ta' Lulju, 2011 fl-ismijiet "**GO p.l.c. vs Charles Dimech**" ġie ritenut li "hu pacifiku li l-ligi trid illi min ikun responsabli għad-danni għandu jħallas kull dannu liragonevolment jitqies bhala konsegwenza diretta tal-fatt illecitu, imma mhux aktar minn hekk."

Il-Qorti tal-Appell, fid-9 ta' Frar, 2005, fl-Appell Civili fl-ismijiet "**Kevin Mifsud vs Sparkasse Bank Malta P.l.c. et**" irreteniet illi:

"Din in-norma tikkostitwixxi l-punt kardinali tar-responsabilita extra kontrattwali u tenuncja r-regola li l-awtur tal-lezjoni għandu jagħmel tajjeb ghall-konsegwenzi negattivi patrimonjali subiti mit-terz. Din ir-responsabilita` għandha bhala fonti tagħha l-imgieba imputabbli, li tista' tkun doluza jew kolpuza. Imgieba din li għandha jkollha necessarjament ness ta' kawzalita` mal-event dannuz;"

Ir-rikorrenti qed jibbazaw il-pretensjoniet tagħhom fuq il-hتija aquiliana li tippresupponi fatti li minnu titnissel ex nunc. F'din it-tip ta' azzjoni kontrarjament għal dik kontrattwali ma hemmx rabta obbligatorja antecedenti għal att jew ommissjoni li jagħti lok għad-dannu li l-atturi jallegaw li gie lilhom kawzat. Fuq l-atturi jintefha l-oneru li jippruvaw in-nexus bejn l-agir tal-intimat u d-dannu minnhom soffert (ara **Dr. Louis Cassar Pullicino noe vs Angelo Xuereb pro et noe**, PA 03/07/2003 fost hafna ohrajn li jenuncjaw dan il-principju bazilari tad-dritt).

Ovvjament kull min jagħmel uzu ta' jedd tieghu fil-qies li jmiss ma jwegibx għal hsara li tigri b'dak l-uzu (art. 1030 Kodici Civili). Dan il-qies insibuh fl-artikolu 1032(1) fejn kif enunciat aktar 'I fuq il-ligi tispjega li jekk ma tintuzax il-prudenza, id-diligenza u l-hsieb ta' missier tajjeb tal-familja, titwieleed ir-responsabbilita' għad-danni.

Armata b'dawn il-principji, I-Qorti fl-ewwel lok trid tara jekk il-hsarat sofferti mill-atturi kienux ir-rizultat tal-operat tal-persuni mqabbda mill-Awtorita intimata sabiex jaghmlu xogholijiet fi Triq Mayr. Li kien hemm il-hsarat hu indiskuss. Dan hareg car mill-fatti u mir-ritratti li gew esebiti li ma gewx konestati. Li dawn il-hsarat sehhew ukoll meta nbeda ix- xoghol fit-triq mill-konvenuti kuntratturi Schembri Infrastructures hu wkoll indiskuss. Pero' I-atturi ma jistghux jieqfu hawn. Iridu jippruvaw illi I-hsara hi I-konsegwenza tal-operat tal-konvenuti jew min minnhom. Il-gurisprudenza tghallimna illi:

*"Fil-kamp civili ghal dak li hu apprezzament tal-provi, il-kriterju ma huwiex dak jekk il-gudikant assolutament jemminx I-ispjegazzjonijiet forniti lili, imma jekk dawn I-istess spjegazzjonijiet kienux, fic-cirkostanzi zvarjati tal-hajja, verosimili. Dan fuq bilanc ta' probabbiltajiet, sostrat baziku ta' azzjoni civili, in kwantu huma dawn, flimkien mil-preponderanza tal-provi, generalment bastanti ghal konvinciment; ghax kif inhu pacifikament akkolt, ic-certezza morali hi indotta mill-preponderanza tal-probabbiltajiet. Dan għad-differenza ta' dak li japplika fil-kamp kriminali fejn il-htija trid tirrizulta mingħajr ma thallil dubju ragonevoli" (**Emanuel Ciantar vs David Curmi et PA** 28/03/2003).*

Inoltre, kif intqal fil-kawza, '**Mifsud vs Camilleri**' deciza mill-Onorabbi Qorti tal-Apell, fil-15 ta' Dicembru, 2004, intqal li: "*Hu pacifiku illi ma huwiex bizzejqed li wiehed jagħmel uzu mid-dritt tieghu, izda dan l-uzu jrid ikun fil-limiti gusti, kwindi anke koncijat għad-drittijiet ohra ta' haddiehor, li altrimenti jistghu jigu vvjalati b'dak l-uzu u dan ikun illeggittimu*". Intqal ukoll fil-kawza '**Captur vs Borg**', deciza minn din il-Qorti fil-5 ta' Ottubru, 1993, illi "*kull min, b'xogħol konness ma' kostruzzjoni, jagħmel hsara lill-vicin, jirrispondi għad-danni.*"

Il-Fatti:

Illi f'din il-kawza xehdet I-attrici Marion Mercieca u spjegat li hija I-proprietarja tal-fond 85, Flat 1, Birkirkara Hill, San

Giljan u tiftakar li nhar I-1 ta' Ottubru 2008 kien ghamel xi maltemp u meta qamet filghodu ghax-xoghol sabet li d-dar tagħha kienet mgherqa bl-ilma. Hija cemplet lir-rappresentant tas-socjeta' assikuratrici Atlas li minn naħa tagħhom bagħtu rappresentant fuq il-post u hadu numru ta' ritratti, liema ritratti gew esebiti fl-atti processwali. Spjegat li fi triq Mayr kienu qed isiru xi xogħolijiet u x'aktarx li l-ilmijiet tat-triq dahlu fil-proprijeta' tagħha stante li d-dar tagħha tinsab f'livell aktar baxx mit-triq.

Il-Perit Antoinette Conti għan-nom tas-socjeta' konvenuta Awtorita' għat-Trasport f'Malta spjegat li kellhom ftehim mas-socjeta' konvenuta Schembri Infrastructures fejn kien obbligaw ruhom li jagħmlu xogħolijiet fi Triq Mayr, San Giljan. Stqarret li x-xogħol kellu jibda f'Ottubru tas-sena 2007 u kellu jdum tħad il-għażżeen minnha kien obbligaw ruhom li jagħmlu xogħolijiet fi Triq Mayr u kien diga' għamel it-tlett toroq l-ohra meta inqalghet din il-kwistjoni. Tghid li hija kienet il-Project Manager tas-sit u li kienet kitbet lill-kuntratt minħabba id-dewmien tant li anke infurmatu li kienet ser twahlu l-penali li kien hemm fil-kuntratt. Qalet li meta jsiru dawn ix-xogħolijiet fit-toroq ma hemmx bzonn ta' permess mill-MEPA izda permess tagħhom huwa bizzejjed. Qalet li skond l-iskizz li kien hemm kellu jinbena xi tarag fit-triq pero' meta sar dan, inharget enforcement mill-MEPA u għalhekk ix-xogħolijiet waqfu għal xi ftit zmien. Spjegat li t-triq hija wahda bi *slope* qawwija hafna u huma zammew bl-istess livelli li kien hemm qabel pero' għamlu wicc għid tal-konkritis. Spjegat li fuq is-sit kienet tmur kwazi kuljum u meta ma tmurx kien imur xi technical officer min tagħhom sabiex jiġi kienet minnha. Qalet li hija ma ndunatx bil-hsara li setgħet għiet kkagħunata lil terzi. Tghid pero' fi kliem car u univoci li għall-kemm ix-xogħolijiet kien qed isiru minn Schembri Infrastructures u cioe' il-kuntratt, l-Awtorita xorta baqghet responsabbli tagħhom u dan skond l-istess ftehim.

Il-Perit David Vassallo li huwa Manager fl-Awtorita jghid li meta harget l-enforcement notice mill MEPA is-sit kien

construction site b'wicc it-triq maqlugh. Mistoqsi jekk hadux xi prekawzjoni jew mizuri meta gew imwaqfa mill-MEPA sabiex ma jikkawzawx danni lil terzi wiegeb li dik ma kinitx ir-responsabbilita' taghhom izda tal-kuntrattur.

Edward Schembri ghan-nom tas-socjeta' Schembri Infrastructures jikkonferma li kienet rebhu it-tender ghax-xoghol li kellu jsir fi Triq Mayr liema xoghol kien jikkonsisti billi jaghmlu mini u jghaddu xi servizzi, jaghmlu xi bankini u jaghmlu it-tarmac mat-triq. Spjega li din kienet side street bil-bini fuq zewg nahat. Qal li una volta jlestu is-servizzi jaqilghu il-wicc tat-triq. Spjega li dakinar meta ghamlet ix-xita l-ilma dahal fil-kanali u l-ilma ippenetra mill-materjal u baqa' sejjer fid-dar ta' Mercieca. Mistoqsi jekk hadux xi prekawzjoni ghall-ilma li setghet nizlet jghid li prekawzjonijiet ma jistghux jittiehdu ghall-ilmijiet u ghalhekk ma hadux.

Minn ezami tal-kuntratt esebit jirrizulta li s-socjeta' konvenuta Schembri Infrastructures kienet obbligat ruhha fil-klawsola numru 6.3 li timdenizza lill-Awtorita' kontra kwalsiasi talba ghall-hlas li talvolta jista' jkun hemm minhabba x-xoghlijiet li saru in konnessjoni ma' dak l-istess kuntratt pero' din il-klawsola taffetwa biss ir-relazzjoni tagħha ma' l-istess socjeta' konvenuta u mhux mas-socjeta' attrici.

Minn ezami tal-kuntratt, kjarament jirrizulta x'inhuma l-kundizzjonijiet

li kuntrattur huwa tenut li jsegwi fi process ta' skavar ta' triq kif ukoll il-prekawzjonijiet u l-mizuri li għandu jaddotta ghall-harsien ta' l-infrastrutturi sitwati taht il-livell tat-triq.

L-Art.1132 tal-Kap.12 jigbor fih punt tad-dritt u cioe` li fl-imgieba tagħha persuna hija dejjem tenuta li tezercita d-diligenza ta` *bonus paterfamilias*. Din hija disposizzjoni ewlenija fil-kamp tal-obbligazzjonijiet in kwantu tiddetermina l-mizura tal-kondotta tad-debitur ta' l-obbligazzjoni fl-ezekuzzjoni tal-prestazzjonijiet tieghu, tenut rigward tan-natura tar-rapport partikolari u tac-cirkostanzi ta' fatt li jikkonkorru biex jiddeterminawh.

Jinsab sostenut “che in diritto la diligenza da essere usata nell’adempimento di una obbligazione e la colpa dalla quale il debitore deve rispondere, sono due concetti che si corrispondono, e si compenetran nel senso che finché uno ha usato la diligenza che doveva usare non è in colpa, e quando è in colpa lo si è appunto per non avere usato la debita diligenza”. (ara **“Magro vs Agius”** – Appell Civili 20 ta` Frar 1920).

Fl-istess sentenza ssokta jinghad illi “il diritto Romano ci ha trasmesso la norma generale che traccia i confini della responsabilità giuridica e che vale a determinare quale sia la condotta che si deve tenere nell’adempimento delle proprie obbligazioni, la quale norma è la diligenza del ‘diligens paterfamilias’, formula di cui nè la scienza nè la pratica hanno saputo trovare una migliore ...”.

Ghas-success tal-azzjoni attrici, irid jirrizulta l-lezjoni taddritt tat-terz u li dan ikun f’rapport kawzali dirett ma’ l-att jew fatt tas-socjeta` konvenuta” (ara - **“Korporazzjoni Enemalta vs Vella Group Limited”** – Qorti tal-Appell Inferjuri - 8 ta’ Gunju, 2006 u **“Korporazzjoni Enemalta vs Vassallo et”** – Qorti tal-Appell Inferjuri - 17 ta’ Ottubru, 2008). Kif affermat il-Qorti tal-Appell Inferjuri fis-sentenza tagħha tal-21 ta` Mejju 2010 fil-kawza **“Korporazzjoni Enemalta vs V & C Contractors Limited”**.

M’hemmx dubbju li hu dover tal-appaltatur li jippresta xogħol tajjeb indipendentement x’jikkonsilja jew ma jikkonsiljax l-Awtorita’. Intqal kemm-il darba li l-appaltatur li jesegwixxi hazin ix-xogħol li jiforma l-oggett tal-appalt huwa responsabbi għad-dannu kollu li jigi minn dik l-ezukuzzjoni hazina. Dan hu hekk avojla jkun hemm l-approvazzjoni ta’ xogħol jew l-appaltatur ikun mexa’ skond l-ispecifikazzjonijiet jew istruzzjonijiet, anke espresso, mogħtija mill-kommittent. L-appaltatur hu obbligat u hu dejjem responsabbi li jagħti lil min qabbdu opra sodisfacenti u ma jistax jallega li x-xogħol sar mhux sewwa ghax il-kommittent ma oggezzjonax għal mod kif kien qed isir ix-xogħol. Issa f’dan il-kaz jirrizulta li l-Periti tal-Awtorita’ u cieo’ l-Perit Antoinette Conti kienet tmur fuq is-sit fi kliemha stess kwazi kuljum u meta rat li t-triq kellha

Kopja Informali ta' Sentenza

I-wicc mikxuf ma tat I-ebda ordni sabiex jiehdu xi prekawzjoni u jevitaw id-danni li effettivament irrizultaw u ghalhekk I-Awtorita' għandha wkoll tinxamm responsabbi flimkien mal-kuntrattur.

Il-Qorti tqis li fic-cirostanzi l-konvenuti huma it-tnejn responsabbi għal dak li gara' u cioe' għad-danni sofferti mill-atturi pero' fi kwoti differenti. Issostni li l-intimat Schembri Infrastructures għandha tinxamm responsabbi għal tlett kwarti tad-danni sofferti filwaqt li l-Awtorita' għandha tinxamm responsabbi għar-rimanenti kwart stante li hija naqset ukoll meta ma ipprovditx x'mizuri għandhom jittieħdu sabiex jigu evitati danni ulterjuri fix-xogħol li kellej jsir. L-Awtorita' ma hadet I-ebda prekawzjoni għal dak li kellej jsir u kienet negligenti li halliet it-triq tinfetah fix-xahar ta' Ottubru bla ma hadet ilquġġ għal proprjeta' ta' terzi.

Għalhekk, il-Qorti qegħda tilqa' it-talba attrici u tikkundanna lill-konvenuti jħallsu s-somma ta' hamsa u hamsin Ewro (€55) bhala excess lil Marion Mercieca u s-somma ta' erbat elef, tmien mijha u sitt Ewro u hamsa u disghin centezmu (€4,860.95) [id-danni ta' erbat elef, erbgha mijha u tmintax-il Ewro u wieħed u hamsin centezmu (€4418.51) oltre l-loss adjuster fees ta' erbgha mijha u tnejn u ghoxrin Ewro u erbgha u erbghin centezmu (€422.44)] l-is-socjeta' attrici Atlas Insurance u dan fi kwota ta' tlett kwarti mis-socjeta' konvenuta Schembri Infrastructures Limited u kwart mill-konvenuta Awtorita' għat-Trasport f'Malta.

L-ispejjeż tal-kawza u l-imghax mill-21 ta' Marzu 2009 u bl-ispejjeż kollha inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali tas-16 ta' Settembru 2010 jithallu skond l-istess kwoti fuq imsemmija u cioe' tlett kwarti mis-socjeta' konvenuta Schembri Infrastructures Limited u kwart mill-konvenuta Awtorita' għat-Trasport f'Malta.

< Sentenza Finali >

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----